

Slovenski dom

Nov. 24.

V Ljubljani, ponedeljek 30. januarja 1939.

Leto IV

Chamberlainov dežnik - namesto goloba miru na svetovni razstavi v New Yorku

New-York, 29. januarja. Dela za svetovno razstavo v New-Yorku se z vso naglico bližajo koncu. Po volji Američanov in po reklamah, katero uganjajo zanje, bo ta razstava seveda največja, najzanimivejša in najveličastnejša, kar jih je kdaj videl svet. V okviru razstave bodo govorili po radiu skoraj vsi državni poglavarji sveta. Anglijo so Američani prosili, da bi poslala na razstavo svoje kronске bisere, katere tako skrbno varuje skrivna policija v londonskem Toweru. Italija je poslala na razstavo izbor največjih in najdragocenejših umetnin iz renesančne dobe, med njimi Michelangelo-va, Giottova, Leonardova in druga dela.

Toda vse to za Američane ni bilo zadosti senzacionalno. Hoteli so dobiti še kaj drugega, še kaj prav posebnega, česar svet še ni doživel. In dobili so tudi to.

Na razstavi bo poseben paviljon posvečen miru. Vrh paviljona bi seveda moral biti tradicionalni golob miru z oljno vejico v kljunu. Toda organizatorji razstave so mnega, da golob spriči silnega oboroževanja ni več dovolj dober simbol za mir, da je zastarel, da je nesodoben. Zato so šli iskat drugega znamenja, katero so dobili v — legendarnem dežniku angleškega ministrskega predsednika Chamberlaina. Ta dežnik, ki je Chamberlaina spremljal na njegovih poletih v Münchnu, Godesberg in na potovanju v Rim, bodo ovekovčili v mariborju in ga postavili na mesto, katero bi moral zavzemati mirovni golob. Amerika in svet bosta to novo znamenje gledala, se mu smejala, ne da bi se pri tem zavedala, da se smejeata nad profanacijo znamenja miru, tistega miru, ki ga ogroženo človeštvo potrebuje bolj kakor kadar koli poprej, če se bo hotelo ohraniti...

Zlom rdeče vojske v Kataloniji

300.000 vojaških in civilnih beguncev drvi proti francoski meji

Barcelona, 29. januarja. Umik republikanske armade se je po zavzetju katalonske prestolnice spremenil v divji beg proti francoski meji. Ker ni več govora o kakem enotnem poveljstvu, niti o kakih oblastih — saj so vsi ministri in voditelji že v Franciji, so ostanki vojske prepuščeni sami sebi in na milost in nemilost izročeni Francoskemu sledovanju. Rdeče čete se umikajo v gladi in strahu, ne da bi nudile nacionalistom tudi najneznanejši odpor. Bega jih Francovo letalstvo z bombardiranjem cest in razne vesti, ki se širijo o napredovanju nacionalističnih oddelkov. Tako se je danes zjutraj razširila govorica, da je nacionalistično brodovje priplulo pred Port Bou, mejno postajo proti Franciji ter izkrcalo večje oddelke vojske, s katerim nameravajo nacionalisti zapreti dohodeč mejo ter vseh 300.000 beguncev zajeti.

Uradno nacionalistično poročilo pravi, da so Francove čete nadaljevale napredovanje v smeri proti francoski meji, ter so sedaj že 40 km severno od Barcelone. Nacionalno letalstvo je bombardiralo vojaške stavbe v Geroni in Figuerasu ter v pristanišču Palamosu.

Na katalonskem bojišču so nacionalne čete zavzele na severnem bojišču vasi Organo, Mont-Major ter Figuols de Organa. Na srednjem bojišču so nacionalne čete osvojile kraje Avignon, San Juan de Olo, Vila de San, Calders in Talamanco, ter

važne položaje na Sierrri Pineli. Na južnem delu bojišča so čete generala Franca prispele do Arenys de Mar ter zasedle vasi v tem predelu. Istotako so nacionalne čete zasedle mesto Granollers in vse vasi med tem mestom in sredozemsko obalo. Veliko število sovražnikov je bilo ujetih ter zaplenjeno mnogo vojnega materiala.

Nova fronta med rdečimi in nacionalisti gre sedaj od obale Sredozemskega morja pri Arenysu del Mar preko Granollersa, Sabadella, Salenta in Vivera do gorovja Sierra del Cadi.

Od začetka bojev na katalonskem bojišču je padlo okoli 100.000 republikanskih vojakov, 68.000 pa jih je bilo ujetih.

Poročajo o podrobnosti rdečega republikanskega nasilja v Barceloni. Po odredbi španske čete, katere organizator je bil bivši vojni minister Prieto, je bilo ubitih več desetstotih ljudi. Po stvarnih cenitvah znaša število ubitih 60.000. V okolici Barcelone je bilo osem koncentracijskih taborišč. V stanovanju predsednika rdeče vlade Negrina so našli blagajno, v kateri je bilo nakita v vrednosti 50 milijonov peset. Razen tega so našli razne listine, ki obremenjujejo predsednika republikanske vlade in dokazujejo njegove zveze z mnogimi tujimi levičarskimi politikami. Vse listine bodo objavljene.

Nemško sovjetska pogajanja v Moskvi

Moskva, 29. januarja. o. V torek bosta dospela v Moskvo nemški poslanik von Schulenburg, ki se bo po daljši odsolnosti spet vrnil na svoje službeno mesto, ter Schnurre, načelnik srednje-evropskega oddelka v trgovinski sekciji nemškega zunanjega ministrstva. Temu obisku pripisujejo v Moskvi izreden pomen za bodoče trgovske in politične odnose med Nemčijo in sovjetsko Rusijo. Schnurre je strokovnjak za gospodarska in politična raziskavanja in je s svojim delom pripravil

vse važnejše trgovske pogodbe, kar jih je nova Nemčija sklenila, med njimi tudi trgovski sporazum med Jugoslavijo in Nemčijo. Novi trgovski sporazum, ki ga bosta sklenili Nemčija in sovjetska Rusija, bo doletel izmenjavo nemških industrijskih izdelkov za sovjetske surovine. Pravijo, da bi po tej novi pogodbi Nemčija bila pripravljena Sovjetom dobavljati tudi orožje, če ji sovjetska Rusija da določena jamstva glede uporabe tega orožja.

Nemčija uradno postavlja zahtevo po kolonijah

München, 29. januarja. Danes je imela politično-gospodarska komisija narodno-socialistične stranke v Münchnu sejo, na kateri je o nemških kolonialnih zadevah govoril general von Epp, državni sekretar za Bavarsko in voditelj nemške Lige za kolonije. Dejal je med drugim:

»Večni zakon o množenju življenja zahteva, da se v enake obsege širi tudi prostor za narode, ki rastejo. Navzlic vsem prizadevanjem za uravnoteženje mora med življenjskimi in gospodarskimi zakoni prejeti ali slej-prijeti do napetosti, katere ni moči rešiti drugače, kakor s širjenjem

njem življenjskega prostora. Kakor je nesmiselno zanikavati življenjske potrebe plemena in naroda, prav tako nesmiselno je pravične nemške zahteve enačiti s napadom na mir. Nemčiji je nujno potrebno, da čimprej izpolni svoje gospodarske sile s pridobitvami iz kolonij. Dejstvo, da Nemčija nima kolonij, ustvarja položaj, ki ne bo več dolgo vzdržljiv, zlasti še zaradi tega, ker današnja razdelitev zemlje grobo nasprotuje politični moči, dejanskim duhovnim silam in praviim gospodarskim potrebam ljudstev na zemlji.

Uspeh češko-nemških razgovorov v Berlinu:

Nemška narodno socialistična stranka v ČSR bo uživala neomejeno svobodo

Praga, 29. januarja. Izšlo je uradno poročilo o razgovorih, ki sta jih imela češkoslovaški zunanji minister Chvalkovsky in nemški zunanji minister Ribbentrop preteklo soboto. Poročilo pravi, da so razgovori potekali v polnem soglasju in da so bila ob tej priliki urejena razna vprašanja, ki se nanašajo na obe državi. Med drugim je češkoslovaški zunanji minister sporočil Ribbentropu, da bo nemško-socialistična stranka s svojimi podružnicami na Češkoslovaškem lahko popolnoma svobodno delovala po smernicah voditelja Nemcev v inozemstvu, ministrskega tajnika Bohleja. Češkoslovaške oblasti je ne bodo ne ovirale, ne nadzirale.

S tem sklepom so Nemci na Češkoslovaškem dobili toliko politične pravice, kakor jih uživajo v svoji domači državi. To dejstvo je izrednega pomena za bodoči razvoj nemštva v mejah češkoslovaške države.

Govor bolgarskega ministrskega predsednika:

Bolgarija bo ostala v prijateljstvu z balkanskimi sosedi

Sofija, 29. jan. Na zadnji seji bolgarske zbornice je spregovoril predsednik bolgarske vlade Kiosevanov, ki je v svojem govoru dejal med drugim:

Zdaj, ko mednarodni dogodki ustvarjajo razburjenost in strah, morajo mali narodi ojačiti svoja stara prijateljstva in iskati novih poti za obrambo svojih pravic in koristi. Bolgarska vlada vodi politiko miru in sporazuma ter se zaveda odgovornosti, ki jo ima pred narodom. Ta politika je prinesla lepe uspehe, ki jih je treba ceniti po njihovi pravi vrednosti. Omogočila je prijateljske odnose s sosednimi državami ter sporazume z njimi. Ta politika je omogočila sodelovanje pri obrambi skupnih koristi Balkana. Ohranila je državni mir, ki ji je potreben za napredek. Bolgarija je stopila iz nevarne osamljenosti, v kateri je bila po sklenitvi balkanskega sporazuma. Ta politika je omogočila zgodovinsko spremembo v odnosih z bratskim jugoslovanskim ljudstvom. Ta politika je naredila konec neslogi in krvavim borbam. Zato smo lahko pred dvema letoma sklenili pakt o večnem prijateljstvu z Jugoslavijo, ki je velikega pomena za bodoči razvoj obeh držav. Tej politiki se moramo zavezati, da so tudi naši odnosi s sosedno Turčijo postali priskrbnejši ter da so omogočili prijateljske odnose z Grčijo ter obnovitev gospodarskih zvez, ki bodo verjetno v kratkem času dovedle do sklenitve grško-bolgarske trgovinske pogodbe. Dana bo tudi možnost, da se z obojestransko dobro voljo obnovijo stari prijateljski odnosi z Romunijo. Prijateljski odnosi in zaupanje do sosednih držav so ustvarili pogoje za podpis solunskega sporazuma kot prve miroljubne

revizije neullijske pogodbe. 20 let po vojni je Bolgarija zopet dobila pravico do polne neodvisnosti in svoje vojske. S tem je dana možnost, da se svobodno pripravi za obrambo meja in koristi domovine. Bolgarija bo nadaljevala svojo neodvisno politiko ter ne bo sprejela obveznosti do nobene velesile. Bolgarija mora ostati edini gospodar svoje usode. Vsi Bolgari naj bodo složni, da bi Bolgarija mogla nadaljevati svojo zgodovinsko pot in dostojno ohraniti svoje mesto med narodi.

Spremembe v angleški vladi

London, 29. jan. Danes je bila izvedena prenova angleške vlade z naslednjimi spremembami: Admiral lord Chatfield, bivši mornarski lord, je postal minister za narodno obrambo namesto dosedanjega ministra Inskipa, ki je dobil ministrstvo za domovino. Sir Reginald Dorman-Smith je imenovan za poljedelskega ministra namesto Morisona, ki je imenovan za kancelarja vojvodine Lanchaster. Lord Winterton, ki je do zdaj bil poljedelski minister, je imenovan za glavnega varuha državnega zaklada. Lord Streton, ki je do zdaj zavaljal na zadnje imenovano mesto, je dal ostavko ter ni več član vlade.

Lord Chatfield, novi obrambni minister, je eden glavnih angleških vojaških strokovnjakov. Dorman-Smith je znan strokovnjak za poljedelska vprašanja ter bo imel nalogo, da bo vzdrževal zveze med kmeti in vlado. Ena glavnih nalog novega ministra za državno obrambo bo pospešitev oborožitve.

Opozorilo naročnikom!

Vljudno opozarjamo vse naročnike, da se pri plačilu naročnin ne poslužujejo več starih položnic za ček. rač. št. 15.179, ki je bil prej za »Ponedelj. Slovenca«, ker te številke za vplačila naročnin za naše liste ni več!

Vesti 30. januarja

Predsednik angleške vlade Chamberlain je imel v soboto zvečer govor po radiu, v katerem je dejal, da hoče Anglija mir, ker je prepričana, da je mogoče vsak spor rešiti s pogajanjem. Vendar pa mora biti oborožena, da bo lahko kos vsakemu naključju.

Indijski voditelj Gandhi je v svojem glasilu začel hudo napadati vodstvo indijske nacionalistične stranke, češ da vlada v stranki nered. Zato ni upa, da bi stranka kaj dosegla za indijsko samostojnost. To je sposoben storiti samo Gandhi.

Italijansko časopisje ostro zavrača vse predloge o sklicanju kake mednarodne konference za rešitev španskega vprašanja. Za špansko vprašanje ni druge rešitve, kakor Francova zmaga.

Jugoslovansko vojaško odposlanstvo je včeraj odpovalo iz Genove v italijansko vojno luko Spezio, kjer bo prebivalo tamonjske pristaniške in obrambne naprave.

Voditelji ameriških levičarskih organizacij so poslali predsedniku Rooseveltu nujno prošnjo, naj takoj dovoli izvoz orožja v rdečo Španijo. **Bolgarski kralj Boris** je v Rimu dvakrat obiskal razstavo avtarkičnega gospodarstva. V spremstvu italijanskega vladarja si je ogledal tudi letalsko mesto Guidono.

Francoski finančni minister Paul Reynaud je imel snoči po radiu govor o dvigu francoskega gospodarstva pod sedanjo vlado. S številkami je dokazoval, za koliko je padla brezposelnost, za koliko so se povečali dohodki in koliko je narasla proizvodnja. Na koncu govora je dejal, da ima Francija mirno vest, da nikogar ne sovraži, da se pa tudi nikogar ne boji. Pred združenjo enoto, odločno in mirno Francijo se bo moral vsakdo ustaviti.

Med Nemčijo in Poljsko je sklenjen sporazum, da se bo nekaj židov, ki so jih novembra meseca izgnali z Nemčije, lahko vrnil nazaj, da uredijo svoje gospodarske posle.

Vrhovni poveljnik francoskega brodovja, admiral Darlan, je včeraj priplul v Casablanca, kjer so ga sprejeli z vojaškimi častmi. Danes je nadzoroval pristaniške utrdbe v mestu.

Naš poslanik v Budimpešti je priredil večerjo na čast predsedniku madžarske vlade Imredyju. Večerje so se udeležili tudi razni drugi politični odličniki in nekaj tujih diplomatov.

Nacionalistična Španija bo za obnovitev države potrebovala veliko denarja. Kredit za obnovitveno delo ji moreta dati samo Francija in Amerika. Zaradi tega bo Francija imela vseeno precejšen vpliv v bodoči Španiji — pišejo italijanski listi, ki jim to dejstvo ni preveč po godu.

Italijanski minister Farinacci je govoril na velikem zborovanju v Münchnu. V svojem govoru je poudarjal upravičenost italijanskih zahtev do Francije, zlasti glede Tunisa in Džibutija. Zborovanje priča, da bo Nemčija vse italijanske zahteve do Francije podprla.

Vatikansko glasilo »Osservatore Romano« pozdravlja osvoboditev Barcelone in pravi, da bo zdaj prenehalo divje nasilje, pod katerim je moralo živeti barcelonsko prebivalstvo dve in pol leta.

Predsednik Združenih držav Roosevelt je dovolil nakup 1000 letal za Francijo in Anglijo v ameriških letalskih tovarnah.

Novi turški ministrski predsednik Rifik Saidam je poslal predsedniku dr. Stojadinoviču pozdravno brzojavko ob nastopu svoje nove službe.

Ustanovitelj futurizma, italijanski akademik Marinetti, je na ljudskem vseučilišču v Belgradu imel predavanje o sodobni italijanski književnosti in umetnosti. Predavanje se je udeležilo veliko odličnega občinstva.

Jutrišnji govor nemškega voditelja Hitlerja bo trajal dve uri. V njem bo Hitler obravnaval vsa važna zunanje-politična vprašanja, ki pretresajo svet, ter povedal nemško stališče do njih.

Obisk nemškega zunanjega ministra Ribbentropa v Varšavi pomeni potrditev razgovorov, ki sta jih imela Hitler in poljski zunanji minister Beck v Berchtesgadenu pred tremi tedni.

Potres v Chileju je po dosedanjih podatkih zahteval nad 50.000 smrtnih žrtev, nad 100.000 ljudi pa je bilo ranjenih. To število pa po zadnjih vesteh še daleč ni končno. Skodo cejnjo približno na 20 milijard dinarjev.

Vesti iz Belgrada

Belgrad, 29. jan. m. Za pravoslavne binkoštno praznike pripravlja Jugoslovanska pevska zveza velik slavnostni koncert, na katerem bo nastopilo nad 8000 pevcev. Koncert bo prirejen v proslavo 100 letnice ustanovitve Pančevskega srbskega pevskega društva in Srbskega pevskega društva v Boki Kotorski.

Belgrad, 29. jan. m. V Belgradu je bil danes občni zbor Društva za prirejanje velesmejov. Na njem je bil sprejet potreben sklep za čim uspešnejšo izvedbo letošnjih gospodarskih manifestacij na velesmejjskih prostorih. Proračunski dohodki znašajo 4.350.000 din, izdatki pa 3.070.000 din. Odbor je dobil tudi pooblastilo, da se zaradi novih investicij na velesmejjskih prostorih lahko zadolži za nadaljnje 3 milijone din.

Tragedija starega hišnika

Ustrelil se je zaradi ljubosumnosti.

Maribor, 29. januarja.

V gostilni v Smetanovi ulici je počil danes dopoldne ob pol 12 strel, ki je končal tragično življenje. Ustrelil se je 63letni Ivan Gertman, popularni hišnik in hlapec gostilne »Pri grozdu« na Aleksandrovi cesti, ki so ga vsi poznali le pod imenom »Johane«. Poginjal si je kroglo iz samokresa v glavo ter je bil pri priči mrtve. Reševalci, ki so nemudoma prišli v Smetanovo ulico, so ugotovili smrt ter so truplo pustili na tleh poleg gostilniške mize, za katero je še pred nekaj minutami sedel in pil svojo četrtino. Nato je prišla policijska komisija, da ugotovi dejanski stan ter je izdala dovoljenje, da so mrtveca organi mestnega pogrebnege zavoda odpeljali v krsti na pokopališče. Življenje pokojnega Gertmana je bilo vedno izpolnjeno z nesrečo. Oženil se je kot mlad mož, imel je otroke, pa je prišla v družino nesreča. Žena mu je začela piti ter zanemarjati dom. Večkrat se je sporekel z njo, tudi jo je včasih pretepal, pa nič ni pomagalo. Nekega dne, ko se je ravno bril, sta se z ženo zopet sporekla. V jezi je zamahnil proti njej z britvijo in nesreča je hotela, da jo je zadel na vrat ter ji ga prerezal. V nekaj minutah je žena izkrvavela. Gertman je prišel pred sodnike ter bil obsojen na pet let ječe, ki jo je predsedal med svetovno vojno. Po vojni je prišel k gostilničarju g. Spatzetu za hlapca in hišnika. Bil je priden in varčen, vsi so ga imeli radi, vendar je neurečna usoda visela še naprej nad njim. Ni imel miru. Vedno mu je bila pred očmi podoba umorjene žene ter je često govoril, da se bo moral tudi sam ubiti. V teku let si je privarčeval precej denarja, ki ga je naložil v avtobusno podjetje, katero vozi med Svečino in Mariborom. Ta avtobus je bil njegova last ter je podjetje dobro uspevalo. Pred nekaj meseci pa se je seznanil z mlajšo žensko. To spoznanje mu je bilo v pogubo. Kljub visoki starosti ga je prevzela ljubezen, opremil je svoji izvoljenki stanovanje, kupil ji obleko ter jo vzdrževal. Ko pa je zvezel, da ima mnogo mlajšega tekmeca v ljubezni, ga je prevzel obup. Več dni je popival okrog ter pripovedoval ljudem, da se bo ustrelil. Svojo napoved je res danes uresničil.

Mariborčane skrbi usoda dobrotelnih organizacij

Zelo obiskano zborovanje v Gambrinovi dvorani.

Maribor, 29. januarja.

Maribor je sedež številnih dobrotelnih organizacij, ki poslujejo na načelu samopomoči ter so za člane velikega pomena. Prav Mariborčani so pokazali poseben smisel za te organizacije, o čemer priča tudi dejstvo, da je Maribor sedež največje takšne organizacije v državi, ki obsega samo železničarje ter ima skoraj desetmilijonsko premoženje. Naravno, da je zlasti v Mariboru zavladala skrb za usodo teh dobrotelnih organizacij, če se izvede znana naredba ter se potegne ves denar teh ustanov v Belgrad. Zaradi tega je imel poziv »Dobrotelnega društva grafičnih delavcev v Ljubljani« za protestno zborovanje v Mariboru nenavaden odziv. Zborovanje se je vršilo danes dopoldne v Gambrinovi dvorani, ki je bila za toliko množico zborovalcev pretesna. Videli smo predstavnike skoraj vseh mariborskih pomožnih organizacij, ki jih imajo trgovci, učitelji, profesorji, železničarji, številne delavske skupine itd. Referirala sta predsednik Učiteljske samopomoči v Ljubljani učitelj Kocijančič in tajnik zvezne organizacije grafičnih delavcev Slavko Dvoršak. V debati, ki je sledila, so se oglašili še številni govorniki, ki so bili vsi soglasni v sklepu, da se novi pravilnik o humanitarnih organizacijah ne sme izvajati. Ob zaključku je bila sprejeta ista resolucija, kakor so jo sprejeli na podobnem zborovanju v Ljubljani.

Ljubljana je lani zrasla za 103 stanovanjske hiše

Nove stanovanjske hiše. Od 1. januarja do dne 31. decembra 1937. l. je bilo postavljenih na področju mesta Ljubljane skupaj 103 novih stanovanjskih hiš. Po velikosti so te hiše: prtiličnih hiš 26, enonadstropnih 55, dvonadstropnih 3, trinadstropnih 12, štirinadstropnih 5, petnadstropnih hiš 1, šestnadstropnih hiš 1. Skupaj 103 stanovanjskih hiš.

Sol, tovarni in bolnišni nismo gradili. V teh novih stanovanjskih hišah je pridobilnih skupaj 394 novih stanovanj in sicer 399 malih in 55 velikih stanovanj. Po obsegu prostorov se stanovanja uvrščajo v: enosobna stanovanja 102, dvosobna 205, trisobna 38, štirisobna 7, petosobna stanovanja 9, šestosobna 1, garsonjere (samske sobe) 32. Skupaj 392 stanovanj.

Cenilna vrednost novih stanovanjskih hiš znaša skupaj 33.521.025 din.

Zazidana ploskev novih stanovanjskih hiš znaša skupaj 16.836.99 m².

Zazidana vsebina novih stanovanjskih hiš znaša skupaj 201.767.56 m².

Od 1. januarja do 31. decembra t. l. je bilo izvedenih skupaj 41 stanovanjskih adaptacij in sicer 13 prizidav in 28 prizidav.

S stanovanjskimi adaptacijami je bilo pridobljenih skupaj 19 stanovanj in sicer velikih 5 in 14 malih stanovanj. Po obsegu prostorov se stanovanja uvrščajo v: enosobna stanovanja 8, dvosobna 5, trisobna 4, petosobna 1, garsonjere (samske sobe) 1. Skupaj 19 stanovanj.

Cenilna vrednost stanovanjskih adaptacij znaša skupaj 1.044.600 dinarjev.

Zazidana ploskev stanov. adaptacij znaša skupaj 1.872.75 m².

Zazidana kubatura teh stanovanj znaša skupaj 6.414.91 m³.

Gospodarske nove zgradbe in gospodarske adaptacije (prizidave in prezidave).

Od 1. januarja do 31. decembra 1937. l. je bilo dograjenih: novih gospodarskih zgradb 15, gospodarskih prizidav 25, gospodarskih prezidav 28. Pridobilo se je tudi eno dvosobno stanovanje.

Cenilna vrednost gospodarskih zgradb in gospodarskih adaptacij znaša skupaj 1.102.840 din.

Zazidana ploskev gospodarskih zgradb in adaptacij znaša skupaj 2.859.85 m².

Zazidana kubatura novih gospodarskih zgradb in adaptacij znaša skupaj 14.207.72 m³.

Vsega je bilo pridobljenih skupaj 414 stanovanj. Cenilna vrednost vseh navedenih del znaša skupaj 36.168.465 din.

Z ozirom na gradbeno akcijo v letu 1937 izkazuje zaključek preteklega leta sledeče stanje: Število novih stanov. hiš v letu 1938 znaša 103, v letu 1937 pa 166, torej padeč za 63 novih stanovanjskih stavb. — Število v letu 1938 pridobljenih stanovanj znaša skupaj 414, v letu 1937 pa 486, torej padeč za 72 stanovanj. Cenilna vrednost vseh gradbenih del znaša v letu 1938. 36.168.465, v letu 1937 pa 45.370.000 dinarjev, torej padeč za 9.201.535 dinarjev.

Statistike upoštevajo samo one zgradbe, za katere je bilo izdano uporabno dovoljenje l. 1938., torej samo popolnoma dovršene stavbe, da n. pr. palače banke »Slavije« in palače Bate nista v statistiki, pač pa hotel »Slon« in trgovska hiša L. C. Mayerja. Če pa pristojno številkam še obe nedodelani stavbi, bi seveda ne bilo padca za zgradbe porabljenega kapitala.

Pripombe o našem gledališču

Prejeli smo naslednje pisanje:
Prosim vas, priobčite po določbah tiskovnega zakona naslednje popravke k člankoma, ki sta izšla v 13. številki 17. t. m. in v 17. številki 21. t. m. v Slovenskem domu pod naslovom »Pripombe o našem gledališču«.

Ni resnično in ni točno namigovanje, ki ga vsebuje besede prvega članka: »Zanimiva bi bilo vedeti, ali je res, da so tedaj (med preiskavo o poslovanju gledališke uprave) ravnatelj drame gošpod Golja, dramaturg gošpod Vidmar in ravnatelj uprave gošpod Mahkota podpisali visoko menico za nekatera potrebna plačila. Res pa je prvič, da ta menica, ki so jo podpisali vsi člani uprave, torej poleg navedenih tudi upravnik Oton Zupancič in ravnatelj opere M. Polič, kakor tudi oba uradnika računovodstva gošpada Jurij Hočevar in Rudolf Rakovec, ni v nikakršni zvezi s »preiskavo«, za katero je uprava sama zaprosila, in drugič, da se ni porabila za nekatera potrebna plačila, temveč izključno za izplačila zaostalih gaž gledališkim članom, da je delo lahko nemoteno teklo dalje.

Ni res, da bi bil »lani izdan odlok, da je gledališkemu osebju strogo prepovedana vsaka kritika vodstvenega poslovanja, češ da je gledališče državna ustanova, glede katere je vsako presojanje in obojanje nedopustno«, temveč je res, da je članom Narodnih gledališč že po Uredbi o Narodnih gledališčih, po zakonu in po njihovih pogodbah prepovedana kritika vodstvenega poslovanja, kakor sploh sleherni kritika gledališkega obrata, lani pa je bilo članstvu Narodnega gledališča v Ljubljani izdano samo opozorilo na te določbe v Uredbi, zakonu in pogodbah.

Ni res, kar trdita Vaši pripombi: »Med pravdo se je izkazala, da konec koncev ni v našem gledališču za repertoar odgovoren nihče: upravnik ne, ker ima uradno določeno drugo področje, ravnatelj drame tudi ne, dramaturg ne, režiserji tudi ne... V tem času je torej nemogoče ugotoviti, kdo je uradno odgovoren za naš gledališki repertoar« — temveč je res, da je bila med pravdo točno citirana Uredba o Narodnih gledališčih, kjer je popolnoma jasno povedano, kdo odgovarja za repertoar. In več kot to. Bilo je celo natančno razloženo, kako vsakoletni repertoar nastaja in kdo ga končno potrdi.

★ Priobčujemo gornji popravek, čeprav ni sestavljen čisto po določilih tiskovnega zakona in čeprav nam ni bil dostavljen po njegovih predpisi. Drugi del pripombe in prihodnji številki. K popravku si ujamemo pripomniti najprej to, da naše ugotovitve potrjuje. Mi nismo v svojem članku trdili ničesar drugega, kakor da so člani vodstva našega gledališča lani — okrog omenjene preiskave — podpisali visoko menico za nekatera potrebna plačila. Popravek je mnenja, da temu ni bilo tako, da podpisane zneaka niso porabili za nekatera »potrebna plačila«, temveč izključno za izplačila zaostalih gaž gledališkim članom. Po mnenju popravka torej plačilo zaostalih prejemkov tistim, ki s svojim idealizmom, postrvovalnostjo in morda celo s etradanjen nosijo na ramah breme našega gledališča, ni »potrebno plačilo«, marveč nekaj drugega. Navzlic popravku si ujamemo vzdrževati in podčrtati svoje mnenje, da so te vrste izplačila v našem gledališču danes najpotrebnejša. Za gledališče bi bilo dosti boljše, če bi vodstvo skrbelo predvsem za to, da bi gledališče

sko osebje prejemale svoje plače ne v neštetihih sramotnih obrokih, marveč redno in v celoti. S tem bi vodstvo gledališča, njegovemu osebju, sebi in umetnosti dosti bolj koristilo, kakor pa se še tako spretno sestavljajo, pa v bistvu nerodnimi popravki. Zacetale gaže menda vendar še niso dokaz za dobro in spretno vodstvo gledališča — ne?

Popravek dalje priznava, da je lani le bil izdan v gledališču odlok (ferman, opozorilo ali kaj podobnega), s katero je bilo osebju zelo naravnost namignjeno, da mora uradniško držati jezik za zobmi. Popravek našo trditve v bistvu spet potrjuje. Pristavljamo še, da je bilo omenjeno opozorilo izdano zaradi vedno hujših kritik, ki so prihajale iz vrst neredno plačevanega osebja in dobivale izraza zlasti na raznih burjih seotankih Zdrženja gledaliških igralcev.

Glede tretje trditve v popravku pristavljamo, da bi je ne bili zapisali, če ne bi bili prepričani, da je res tako.

Ljubljana od včeraj do danes

Današnje nedeljo nas je že ob devatih dopoldne pozdravil sneg, ki pa se je kmalu unesel. Dan sam je bil pust. Tisti, ki so še včeraj računali z lepim vremenom, so se urezali. Še sinoči je bilo nebo zelo lepo jasno, davi pa je bilo že oblačno. Ljudje so današnjo nedeljo preživeli večinoma doma ali pa tako kakor jo ob podobnem, zaniknem vremenu preživi večina Ljubljancov: v kinu, v gledališču, po gostilnah in po kavarnah. Ogrmne obiske je bil deležen film »Robin Hood«, ki ga te dni vrtil kino Matica.

Nedelja občnih zborov

Zdaj se je že začela sezona občnih zborov. Ubogi reporterji, ki morajo zletati z enega na drugega, loviti podatke in ljudi, sedeti po tri, štiri ure in poslušati debate, ki jim niso prav nič pri srcu! Danes se je športno življenje v našem mestu izživljalo samo v teoretičnem pogledu. Lahkotletska podzveza in klub Hermes sta imela svoja občna zbora, ki sta potekala prav lepo. Sicer pa je bila nedelja na športnem polju prav mirna. Nobene tekme ni bilo nikjer. Nemara, da je prav tako, saj se tudi športniki radi nekoliko odpotišejo od večnega »premikljanja«.

Katoliška skupina na univerzi najmočnejša

Včeraj so bile na univerzi volitve novega odbora univerzitetne akcije. Zmagala je sicer lista, katere nosilec je bil Krivec. Toda v tej listi so se bili združili najrazličnejši elementi: od marksistov do najbolj gorečih unitaristov, naprednjaki, ljotečevi, neopredeljeni, dalje kompaktno bolgarski študentje in poljski židje ter še pisana zmes vseh drugih. Vse, kar vleče ino greč se je zarotilo proti »klerikalnemu zmagcu«. Zmagali so sicer vsi ti »zdrženici« 620 glasovi proti 506, ki so jih dobili katoliški akademiki z nosilec liste Leskovarjem. Ti dve številki sta pač najrazločnejši dokaz, da je katoliška skupina na naši univerzi daleč najmočnejša skupina.

Dosedanje predstave razprodane. — Ljubljana oduševljeno govori o največjem filmu sezije.

Robin Hood

Kino Matica 21-24 Predstave 16., 19. in 21. uri. — rajte si vstopnice v predprodaji!

Občni zbor ŽSK Hermesa

Ljubljana, 29. januarja.

Ob pol desetih dopoldne je danes pred več kot sto zborovalci prišel predsednik g. Jesih redni letni občni zbor našega znanega delavnega in uspešnega kluba ŽSK Hermesa v velik sobi restavracije pri Sestici. Najprej je pozdravil vse navzoče in se jim zahvalil za obilno udeležbo in za zanimanje, nato pa je podal svoje predsedniško poročilo, iz katerega je razvidno, da je klub v preteklem letu odlično delal. Po izčrpnem prikazu je prešel na program v letošnjem letu, v katerem je podčrtal kot najvažnejšo točko zgraditev modernega stadiona in dirkališča na sedanjem igrišču, načrt, ki ga je železniška direkcija že odobrila. Taniško poročilo je prebral g. Otrin. Izčrpnje je prikazalo delovanje in poslovanje uprave ter članstva v posameznih sekcijah. Za njim je o razmerah in klubski blaginji podal nazorno sliko blaginjak g. Plevel, ki je ugotovil celo majhno aktivno.

Nato pa so po vrsti podali svoja poročila načelniki posameznih sekcij. Zlasti je bilo zanimivo poročilo načelnika motosekcije g. Bregarja. Sekcija je bila v preteklem letu najagilnejša hermežanska sekcija. Priredila je vrsto uspešnih dirk, njeni člani pa so bili tudi na tujih terenih prav zaželeni gostje. Tako je znani dirkač Ludvik Starič sedemkrat štartal na mednarodnih dirkah. Na dirke v Zagreb je Moto Hermes poslal kar dvanaest svojih vozačev, na dirkah po Večni poti je od skupnih dvajsetih tekmovalcev sekcija prispevala enajst svojih dirkačev. Čestne dirke na Rašico se je udeležilo dvaintrideset motoristov, ki so bili člani Hermesa, razen članov drugih klubov, ki so nastopili na tej dirki. Tudi na velikem uspehu Moto-Hermesa, na dirkališni dirki, je hermežanska moto-ekipa nastopila s tridesetimi dirkači. Blagajna moto-sekcije je prav izdatno aktivna, kar dokazuje, da so sekcijo upravljali ljudje, ki so bili dobri organizatorji in spretni gospodarji. Za bodočnost ima sekcija prav lepe vsebine, ki jih bo tudi izvedla, če bo le šlo vse tako po sreči in dobro kot je šlo doslej. — Za g. Bregarjem je o nogometni sekciji poročal g. Illovar, ki je dejal, da so bili nogometaši v preteklem letu prav pridni; moštvo se je plasiralo na tretje mesto v krajevnem podveznem prvenstvu. Delo mesto v krajevnem podveznem prvenstvu. Delo pa je težko, ker ni denarja. O kolesarski sekciji je prav natančno poročal g. Otrin, ki je podal

pregled dela ter ugotovil, da ima sekcija banovinskega prvaka in drugoplasiranega vozača v jugoslovanskem kolesarskem prvenstvu. Za letošnja ima sekcija lep program s celim nizom zanimivih prireditvev. Polem so podali svoje poročilo revizorji. Stara uprava je dobila razrešnico s pohvalo. Nova uprava je bila izvoljena takole: repozentantni predsednik: dr. Mauri, predsednik: Jesih, I. podpredsednik: Bregar, II. podpredsednik: Lužežič, I. tajnik: Maher, II. tajnik: Gregore, blagajnik: Plevel, gospodar: Berglez, upravnik igrišča: Illovar, odborniki: Lenard, Rupena, Seunig, Heidegger, Kosirnik. Nadzorni odbor: Ciglar, inž. Koudelka, Gartner, Jug Razsodišče: Javoršek, Tome, Jeruc, Borštner. Načelniki sekcij: dr. Miloš Stare (moto-sekcija), inž. Jesih (nogometna), Otrin (kolesarska), Marinko (table-tenis). Načelnik provizornega odbora za gradnjo stadiona: Lužežič. V ta odbor so prišli še: Starič, Lužež, Ogrin (za moto-sekcijo), Maver, Abulnar (za kolesarsko), inž. Jesih in Košenina (za nogometno sekcijo). Sledil je še razgovor o nekaterih važnejših podrobnostih, nato pa je predsednik Jesih zaključil lepo uspešni občni zbor.

Mariborski drobž

90 delavcev odpuščenih. Število brezposelnih v Mariboru in okolici raste. Hudo udarec za delavstvo je sedaj odpoved, ki jo je dobilo 90 delavcev v tovarni »Kovinar« na Tezmem. Delavci zaenkrat še niso odpuščeni, pač pa so dobili samo odpovedi.

Tat zimske suknje aretirani. Na Glavnem trgu je bil včeraj aretirani K. J., ko je prodajal zimsko suknjo. Ni mogel navesti, od kod ima suknjo, pa so na policiji mnenja, da jo je ukradel. Suknja je sive barve ter dobro ohranjena.

S topovi nad Pohorje. Mariborski 32. artilerijski polk bo imel dne 6. in 7. februarja ostro streljanje s topovi na prostoru med Gor. in Spod. Radvanjem, Razvanjem, Betnavo in Sv. Boženkom na Pohorju. Nevarni prostor, v katerega bodo streljali z ostrimi granatami, bodo zastražili vojniki ter bo označen tudi z rdečimi zastavami. Prehod skozi zastražen prostor je prepovedan ter ne sme priti nihče v bližino. V primeru, da bi kdo našel granato, ki ni eksplozivna, se je ne sme dotakniti, temveč takoj obvestiti občinski urad ali orožniško postajo. Tudi vžigalniki od granat so nevarni, če so ostali cel, pa se mora ravnati z njimi, kakor z nerazpočenimi granatami. Ljudje se tudi opozarjajo, da pazijo na telefonske naprave. Konec strelskih vaj bo okrog 18 ter se bo objavil s trobentami. Od tega časa je prehod dovoljen.

Pažar je nastal včeraj okrog 18 v baraki v vojašnici Vojvode Mišiča ob Tržaški cesti, v kateri je bil vagon slame. Sumi se, da so zanetili ogenj otroci, ki so se tam igrali.

Nevarnen spopad se je odigral včeraj popoldne pred tovarno »Jugotekstil« v Melju. Ko so prihajale delavke po izplačilu iz tovarne, sta se dve nenadoma stepli ter se začeli strahovito obdelovati. Držali sta se za lase ter se vlačili sili in tja. Delavec Franc Kumer je hotel obe sovražnici pomiriti ter je pristopil, da ju razdvoji. Je pa slabo naletel, ker je planil še en moški ter ga obunkal. Red so potem napravili drugi delavci, ki so prišli iz tovarne. Rabuko, ki je povzročila veliko razburjenja in govoric, so povzročili zlobni jeziki.

Šahovske tekme v Mariboru

Maribor, 29. januarja.

Danes dopoldne in popoldne se je v Mariboru nadaljevalo tekmovanje za prvenstvo Slov. šahovske zveze. V kavarni Central sta nastopila dopoldne Mariborski šahovski klub in I. moštvo SK Železničarja. Za šahovski klub so zmagali Pavlin, Kukovec, dr. Lippai, Stojšek, Bien, Sterniša, med tem ko je prof. Sila izgubil. Za SK Železničarja so nastopili Pocaž, Nosan, Ketiš, Kovač, Foray, Fišer, Kovačič in Eferl, ki je partijo tudi dobil. Rezultat nastopa med MSK in SK Železničarjem je bil 7:1 za MSK.

Popoldne je bila na stadionu SK Železničarja igra med UJNZB in Železničarjem I. Železničarji je zmagal z izidom 5:3.

Podrobni rezultati so tilo: O »Železničarje« so dobili Vidovič proti Kustru, Knechtl proti Maršurju, Babič proti Skroblu, Foray proti Ruparju in Eferl proti Črtaliču, dočim sta partiji Mohorčič: Peče in Zetorovič: Stare končali neodločeno. Regoršek pa je izgubil proti Marvnu.

Medarna

prva specialna trgovina za med, Ljubljana, Židovska 6, nudi prvovrstni, sortirani cvetlični med lastnega pridelka in od najkakovnejših čebelarjev, po najnižji ceni. Na debelo in na drobno.

Hervey Allen:

Antonio Adverso, cesarjev pustolovec

Antonio bi bil nosil zelo rad govoril s svojim prijateljem. Hotel mu je povedati, da se je podal na pot preko Alp z gotovim idealom v svojem srcu. Z idealom, ki je bil po doživljajih v Pisi še močnejši. Hotel je biti silno kreposten, kakor je želel brat Francois, dokler ne bi slabega vračal z dobrom — in kako je s to željo v srcu zakrivil smrt človeka in šestih ubogih živali, ki si ne morejo pomagati. Njegov prijatelj pa je mislil, da ga zaničuje zato, ker mu ni prisodil nobenega poguma. Zakaj se je Vincenc neprestano oziral nanj? Zakaj je vedno šel za Antonijem že kot otrok? Da se njuno globoko prijateljstvo ne bi razdrojlo, mora Vincenc zvedeti, kako in kje je Antonio odnehal in kje še vedno odneha. To vse bi mu rad povedal. Pripovedoval mu bo, kako je odnehal v Afriki. Vincenc ni bil edini med onimi, ki na visokih vrtočevih potih trepetajo in zbolijo — primojdunaj, da ne!

Odprl je vrata in stopil v sobo. Videl je, da ga njegov prijatelj težko čaka. Sveče so prijazno razsvetljevale sobo. Vincenc je ležal še vedno ves blede v postelji in se mu zadovoljno zasmejal nasproti. Stara ženica, pokrita s snežnobelo čipkasto avbo in v čednih tesenih cokoljah, je prišla zakuriti v sobo. Bila sta kot doma, ko je spet odšla iz sobe. In tako sta se pogovarjala pozno v noč. Govorila sta o vsem mogočem, odprla drug drugemu na slej vsa okna in vrata svojim čustvom. Hodila sta noter, pa spet ven, in opazovala svoji tihe kamrice sreca, niti najmanjšega kotička nista prezrla.

... in jaz verjamem,« je dejal Vincenc, »da bi v gotovih primerih tudi jaz lahko bil močan in pogumen. Zal mi je, da sem se razjezil zaradi berline, ker si bil ti toliko pripravljen, da si ustvaril tako lepo in tako prožno stvarco, ki se mi je takrat zdela kot stara šara. Veš-li, da sem ti vsa pot od Livorna pa do sem s stoterimi malenkostmi odplačeval? Ves čas sem te hotel nadkriti — moj Bog! Bil sem tako nevoščljiv.«

»Bil sem pa tudi neverjetno ponosen na voz, Vincenc. Najbolj

184

smešno pa je to, da sem ves čas hotel, da bi ti jo podaril. Hotel sem počakati do Pariza. Se še spominjaš, kako od srca sem se nasmejal, ko si rekel: »To je pa nekaj res najmočnejšega« — veš, tisti dan, ko je je Terrini pripeljal. Vidiš, takrat sem si predstavljaj, kako se boš pripeljal k Ovrardu na obisk; kako boš presenečen, ko boš zvedel, da je tvoja. Tako, zdaj veš vse. V vsakem primeru pa — od zdaj naprej je berlina last Vincenca Noltea.

»Ah, dragi prijatelj,« je vzkliznil Vincenc in oči so mu kar žarele, »mar misliš za zmerom?«

»Da,« je dejal samo Antonio in se ves srečen smehljaj, ko je odhajal skozi vrata.

»Toni,« ga je poklical Vincenc z mehkim, naravnost odrskim šepetom, ko je odhajal po hodniku v svojo sobo. »Pozabil sem ti še nekaj povedati.«

»Kaj neki?«

»Že sam sem mislil na to, da bi se oženil.« Vrata so se skoraj nekam trdo zaloputnila.

Tako so prišli čez Alpe.

Francoske ravnine.

Skozi kanton, kjer so vse ženske celo še v septembru nosile okrogle kučme, kot da žive tu sami ženski polki s čakami, so drali ob temno modrem zalivu Zenevskega jezera proti Veveyu. Ostale so za njimi vasice iz slamatnih koč kot igračke, ki so čepale ob vznožju hribov, ter zavili proti Baslu.

Med potjo so bili zelo dobro razpoloženi. Vedno bolj so bili razigrani, saj so pokušali razne letnike vina povsod, kamor so prišli.

»Mislim, da so konji že spet žejni, Aristide,« se je večkrat pošalil med potjo Antonio.

»Oui, monsieur, ils souffrent. Ils s'en mordront les pouces.«

In spet so stopili z voza ter napojili konje. Konji so bili tako žejni, da so njihove glave kmalu skoraj čisto izgubile v globokem škuflu. Cepetali so s kopiti, kakor da bi bili presenečeni, da so dobili toliko te blagodejne mokrote.

Čim nižje so prišli v dolino, tem boljše je bilo pivo in razne

vrste vina. »Na Burgundskem je vino najboljšo, pivo pa se najbolj pije na Bavarskem,« je ponovil Vincenc, kakor pravi ljudski glas. Antonio je prišel do spoznanja, da je Vincencu najbolj všeč pivo. Sam pa se je bolj navduševal za vino. To je bila tedaj med njima edina resnejša razlika.

V Mülhousenu se je obema zadelo, da bi bilo boljše, če bi čimprej prišla naprej. Pustila sta tam svoje konje, ki bi jima lahko sledili bolj počasi, in si najela poštno konje. Tako sta lahko vselej po nekaj miljah zamenjavala konje ter tako vedno s svežimi močmi dirjala čez Colmar proti Strassbourgu. Aristide je sedel zdaj v kočiji in se hvaljeval dobro počutil. Dobro je znal govoriti francoskim vojakom, ki so kar preplavljali ceste ob Renu, in jih pripravil od tega, da so se začeli vozniški smejeti, pri tem pa so se umaknili s ceste, da je berlina mogla hitro naprej. Tu so že drugi lahko uživali nad godbo vojaških trobent, ki so s svojim rezkim »Ca ira« tresle ozračje. Če so cerkveni zvonovi peli boječo himno Italije, so bile te vojaške trobente zgaj glas zapovedujočih Francije. Le po mestih se je še razlegalo staro zvonjenje s cerkvenih stolpov. Odgovarjale pa so jim trombe in njihovi zvoki so vabili novince pod zastavo polkov prvega francoskega konzula. Pesem teh tromb je odmevala preko polj, nasipov in trdnjav ter se stapljala z grozečim bobnanjem revolucije.

Strassbourg sam se je seveda zdel čisto nespremenjen. Imel je na sebi nekaj nedotakljivega. Je pomislil Antonio, te visoke cerkvene stolpe, zgrajene v gotsem slogu, in te krive ulice, zaradi katerih so bile vse hiše kot opsišene. In pred eno tih hiš se je ustavila berlina. To je bila hiša enega Vincencovih novih sorodnikov, ki mu jo je prinesla poroka z Anno. Noben evropski jezik nima takšne besede, da bi bilo mogoče z njo izraziti stopnjo tega sorodstva in prisrčnosti, s katero je bilo to sorodstvo pripoznano. Prav tako, kakor je križ na Simphonu pomenil najvišjo točko, ki so jo dosegli na svojem potovanju, tako je pomenila hiša čevljarja Johanna Buerja v Strassbourgu višek tega, kar so popili, višek dobre volje in zadovoljstva. Prav tako pa je bila silno zadovoljna in srečna tudi Anna, ki je v Düsseldorf vselej ob takni priliki dobila pismo, napisano z lepo pisavo nekakine.

Od tu in tam

Verifikacijski odbor narodne skupščine je na svoji zadnji seji v soboto pod predsedstvom Stevana Čirčiča odobril poročilo svojih poročevalcev dr. Draškoviča in dr. Miletiča, nakar ga je takoj poslal narodni skupščini, ki se bo z njim bavila na svoji prvi seji, ki bo bržkone dne 4. februarja. Verifikacijski odbor je potrdil vse izvoljene poslance z izjemo tistih, ki poverilnic niso predložili odbor. Kakor znano, so to poslanci, ki so se pod Mačkovim predsedstvom zbrali dne 15. t. m. v Zagrebu in sklenili, da se tudi letos ne bodo udeleževali dela narodne skupščine. Manjšina v verifikacijskem odboru, katero tvorita dr. Lazica Markovič in dr. Žugič, pa je sestavila ločeno poročilo in ga bo tudi prebrala v skupščini.

Tvornica koles v Bjelovaru se je pred nekaj dnevi razsula zaradi eksplozije peči za sušenje laka. Eksplozija je bila tako močna, da se je dvignila streha, zidovi pa so popokali in se delno tudi sesuli. V bližnjih hišah je nastala silna zmeda, ker so pokale sipe in se tresle hiše. K areci ni bilo v tovarni večjih žrtev. Le ena delavka se je opekla po glavi in ostalih delih telesa. Sosedje so bili toliko bolj ogorčeni, ker je to že tretja eksplozija v tovarni v zadnjih dveh letih.

Velikanska skala je strla lastnika kamnoloma v Siraču pri Daruvarju. Alojz Mikež je nadzoroval delo svojih delavcev v kamnolomu. Delavci so ravno vrtali v skale luknje in nabijali dinamitne patrone. Po eksploziji pa je eden od delavcev skušal odvaliti s parobka veliko skalo, ki se je zataknila. Pod kamnolomom pa je stal Mikež in gledal. Delavec ga je opozoril, naj se umakne, toda lastnik je odvrnil, naj le mirno dela naprej. Nenadoma pa se je skala odtrgala in zgrmelala po steni navzdol, obenem pa s seboj potegnila še druge skale naravnost proti Mikežu. Mož ni imel več časa, da bi se umaknil. Velikanska skala ga je podrla in kar strla. Bil je pri priči mrtve.

Predpustni karneval po zgledu nemških in francoskih mest bo letos priredilo mesto Bela Crkva v Banatu. Ta karneval ima že dvestoletno tradicijo, ker so navado prinesli s seboj nemški priseljenci. Letos je v tem kraju dobro obrodilo vino, ljudje so ga za visoke cene prodali, zato je šlo tudi v denar, tako da ni nobene ovire, da ne bi ljudje hrupno praznovali pusta. Karneval bo od 19. do 20. februarja. Navzočni bodo tudi zastopniki mednarodnega društva za prirejanje karnevalov, kajti Belocerkvanci so si pridobili pravico, biti sprejeti v to društvo. Prav zato bodo menda priredili karneval še z večjim pompom. Ker je prireditev edina svoje vrste v naši državi, je zelo privlačna za okoliške kraje, v velikem številu pa se ga udeleže vsako leto tudi Romuni.

Svojo 12. leto ženo je s sekiro pobil do smrti petdesetletni Alit Iljazič iz Kosovske Mitrovice. Kakor je med muslimani navada, si ženin nevesto kar kupi od očeta, četudi se nevesta in ženin do sklepa te pogodbe niti ne poznata. Tako je bilo lani tudi z 11 letno Džulo, katero je oče prodal Iljaziču za pet tisočakov. Deklica je moža spoznala, ko jo je pripeljal na svoj dom. Ni čuda, če se še mlečnozobno dekle ni moglo živjeti v skupno življenje s 50 letnim možem. V osamelosti se je Džula začela družiti s sosedovim 16 letnim sinom, pa le toliko časa, dokler ni tega opazil Iljazič. Ko je ženo trdo prijel, je Džula pobrala svoje stvari in pobegnila k svojemu sorodniku. Iljazič jo je hotel zlepa pridobiti, da bi se vrnila k njemu. Toda zaman. Slednjič je s pripravljenno sekiro ženo dobesedno razsekal. Takoj nato se je prijavil orožnikom.

Vlomilsko družbo, v kateri sta bili zelo delavni tudi dve ženski, je prišla sarajevska policija. Vlomilci so se specializirali za bogato urejene izlozbe trgovin. Ženski sta bili za to posebno izveščani, povrh sta pa zaradi svoje elegantne zunanosti vzbujali manj pozornosti kakor moški. Tolpa je izvršila več kakor dvajset vlomov, a blago so prodajalci moški in ženske po okoliških krajih, da ne bi vzbudili sumu. Tolpo so odkrili, ker so eno od žensk zalotili prav pri delu. Ker sta bili obe ženski iz boljših meščanskih družin, policija njunih imen ni hotela sporočiti javnosti.

Pravi gangsterski napad je v Zagrebu na Šalati poskušal izvršiti komaj 14 letni pobič. Zvečer se je postna uradnica Verničeva vračala proti domu, ko ji na samotni ulici stopi nasproti majhen pobič z naperjenim samokresom v roki in zahteva od nje denar. Verničeva se je ozrla okrog sebe, ko pa ni videla žive duše, je začela pobica zmerjati. To ni pomagalo nič. Morala je seči v svojo ročno torbico in dati dečku denar. Pobalin je bil zadovoljen in je odšel. Verničeva je šla zadevo takoj javiti policiji, ki je Šalato cernirala in pobalina izsledila. Dognala je, da je fantič pobegnil od svojih staršev v Sisku, ker pa je bil lačen, je sklenil denar dobiti pač na nepošten način. Vprašali so ga tudi, kdo ga je zločinske spretnosti naučil, pa je deček dejal, da je v romanih bral, kako delajo ameriški gangsterji in je moral tudi sam poskusiti.

Svojevratno prevaro z vabilom na bučno svatbo si je izmislil neki preveljanec iz okolice Smedereva. Napravil se je po narodnem običaju v posebno obleko, kakršno nosijo tisti, ki vabijo v svate k poroki. S seboj je nosil čutaro vina ter obrazil vse premožnejše ljudi v mestu. Priporočil jim je, da bo v vasi Brestoniku onstran Donave velikanska stavba, ki bo trajala več dni. Povabljeni in imenitnejši ljudje so seveda dali temu prevljanu več poklonov za nevesto in mu obenem zagotavljali, da se bodo svatbe prav gotovo udeležili. Mož je nabral tako izredno veliko število daril in tudi nekaj gotovine ter jo popihal. Smederevčani pa so spoznali svojo zmolo in lahkovernost šele na dan, za katerega je bil goljuf napovedal svatbo, toda v Brestoniku o vsem tem niso ničesar vedeli. Ta čas pa je goljuf že davno odnesel pete.

Svoje nekdanje dekle je ubil tik pred poroko z drugim fantom 17 letni Stanko Jovič iz Bosanskega Novoga. Pred nekaj meseci se je Stanko s svojim dekletom Jelo sprl, nakar je dekle sprejelo ponujeno roko od drugega fanta in vse uredilo za poroko. Na njenem domu so se že zbrali svatje in kumi, ko je Stanko iznenada vdrl v hišo s samokresom v roki. Preden so se svatje zavedli nevarnosti, je Stanko ustrelil na nevesto. Strel je dekle zadel v sree in se je mrtvo zgrudilo. Naslednji strel pa je Stanko namenil sebi, vendar se je pa le hudo ranil.

Dekletu, ki ju je varalo, sta se na nenavaden način maščevala dva fanta iz vasi Lipe pri Smederevu. Lepa Desanka, okrog katere se je vrtilo zmerom več mladeničev, se je zaradi tega prevzela in vse skupaj vlekla za nos. Ko sta Čedomir in Jovan spoznala, da ju Desanka vara, sta se zvrnila, da jo bosta zvalila na sestanek in si tam privoščila neslano šalo. Dekle jima je šlo na lim in prišlo na sestanek. Toda Jovan in Čedomir sta ji najprej porezala lasce, nato jo do gola slekla in jo vso pobarvala z rdečo oljnatno barvo. Tako sta jo pustila, povrh pa še skrila obleko. Dogodek je spravi vso vas v dobro voljo, vendar pa bosta šaljivca kljub temu morala dajati odgovor pred sodiščem.

Zanimiva razstava v Jakopičevem paviljonu Osnutki za kraljev spomenik

Ljubljana, 29. jan.
V Jakopičevem paviljonu je bila danes odprta zanimiva razstava osnutkov, ki so jih bili žiriji predložili naši odlični umetniki kipaři za nameravane postavitev spomenika viteškemu kralju Aleksandru Zednitemu. V petek zvečer je namreč prav tam tudi širši odbor odobril predloge žirije, ki je sklepala o primernosti osnutkov. Prvo nagrado (20.000 din) je dobil akademski kipar Tine Kos skupno z inž. arh. Mirom Kosom. Drugo (15.000 din) in tretjo (10.000 din) nagrado je dobil akad. kipar Lojze Dolinar, žigar kip, ki je dobil drugo nagrado, bo dejansko tudi izveden kot spomenik. Po 5000 din odkupnine so dobili akademski kipar Smerdu in Dermalj, Kolin Boris, Radavš, Loboda, Zdenko Kalin, Putrih in inž. Kuglič, akad. kipar inž. Cota in prof. Mujažič ter Ivan Mirkovič. Odbor je ponudil na predlog žirije še štiri tolažilne odkupe.

Razstava je prav zanimiva. Cela vrsta naših in zagrebških najboljših kipařev razstavlja svoje

osnutke. Nemara da bo po vsem videzu res menda še najbolj ustrezal vsaj prostoru in okolici zelo preprosto koncipirani Dolinarjev osnutek, dasi je rešitev motiva do dandanes že docela izčrpana (bronzasti jezdec na betonskem ovalnem podstavku, v katerem so reliefi). Kot spomenik originalno zamišljen Kosov osnutek bi bil pa primernejši za velik trg kakor za odlično skromni prostor med pravoslavno cerkvijo in bodočo galerijo. Prav do bre stvari je razstavlja mlajša družba (brata Kalina, Putrih, Smerdu), nekatere take, da bi odločno in prav resno prišli v poštev za postavitev. Odlični je zlasti manjši Smerdujev osnutek. Žirija se je odločila za Dolinarjevega in to je sprejel tudi širši odbor. Ta sicer res imenitni in za monumentalne zadeve kakor se zdi do zdaj naš zdej najprikladnejši kipar bo na ta način dobil v Ljubljani še en spomenik, ki bo pomnožil kar ne prekinjeno vrsto njegovih javnih spomenikov in naročil, katere je dobival v Ljubljani skoraj od vojne sem.

TYRDKA

Jos. Eberle

SE PRIPOROČA Z VELIKO ZALOGO
DRAGULJEV, ZLATNINE, SREBRNINE,
UR, JEDILNEGA PRIBORA ITD., ITD.

SE PRESELI

IZ MESTNEGA TRGA ŠT. 17 V
NOVE POSLOVNE PROSTORE

V HOTEL SLON

(TYRŠEVA CESTA 2)

S 1. FEBRUARJEM 1939

Lepo zborovanje tekstilnih delavcev v Kranju

Kranj, 29. januarja.
Kolektivna pogodba za tekstilno delavstvo v dravski banovini poteče 31. januarja tega leta. Nova pogodba še ni sklenjena, ker so se pogajanja razbila. Za tekstilno delavstvo je nastopilo brez-pogodbeno stanje. Prizadetih je 23.000 tekstilcev. ZZZ je vztrajal na stališču, da se pogodba ne odpove, pač pa da se razlegne na vse tekstilno delavstvo, da se res izvaja in da se zboljša ter da se vpoštevajo vsi katoliški prazniki. Ker ZZZ ni bila podpisnica pogodbe, na potek pogajanj ni mogla odločilno vplivati. Tekstilno delavstvo je po žalostni stavki v letu 1936 izgubilo skoraj sleherni zaupanje do strokovnih organizacij. Da se za tekstilno delavstvo delovni pogoji uredi, je ZZZ začela veliko akcijo za organiziranje tekstilnega delavstva. Tekstilci pristopajo v ZZZ, ker ji zaupajo. Zaradi organizacije in zaradi bližnjih volitev obratnih zaupnikov je krajevna organizacija ZZZ v Kranju sklicala za danes javen shod.

Na ta shod, ki je bil ob 9 dopoldne v Ljudskem domu, je prišlo toliko delavstva, da je bila dvorana do zadnjega kotička polna. Zborovanje je vodil g. Megla. Glavni govornik je bil g. Preželi France, predsednik centrale ZZZ, ki je v svojem govoru obrazložil potek pogajanj za kolektivno pogodbo. Pojasnil je, zakaj so se pogajanja razbila, zakaj imajo delodajalci tako lahko stališče do de-

lavstva in kaj je naloga kranjskega delavstva, da si zboljša svoj položaj. Poročal je tudi o obratnih zaupnikih, kaj so in kakšne naloge imajo in da delavci v Kranju morajo voliti pri bližnjih volitvah obratnih zaupnikov kandidate ZZZ, da dajo Zvezi združenih delavcev legitimacijo, da jih uspešno zastopa pri delodajalcih. Končno se je dotaknil aktualnega vprašanja ZZZ in Jugoslava. Obšodil je vse nasprotne organizacije, ki uganjajo demagogijo, za hrblom pa hočejo izigrati slovensko delavstvo. Izvajanja g. Preželi so naši delavci nagradili z živahnim odobravanjem.

Na zborovanju delavcev je govoril še predsednik kranjske JRZ g. dr. Megušar in g. Kham. V debato so posegali pridno tudi delavci sami. Po zborovanju so se sestavile kandidatne liste za vsa kranjska podjetja.

Še druga uspela zborovanja

Zaradi bližnjih volitev obratnih zaupnikov je ZZZ organizirala več uspešnih zborovanj. V Radešah pri Zidanem mostu, v Zireh, v Hočah pri Mariboru, v Slov. Bistrici, na Sladkem vrhu in v Ptuj. Delegati osrednjega odbora so razločno izrazili zbranim delavcem pomen teh volitev in naloge obratnih zaupnikov.

Z Goriške, Krasa in iz Istre

Po vseh cerkvah na Goriškem

je bilo te dni prebrano pastirsko pismo goriškega nadškofa Margottia, v katerem se je bavil z zmagajočim katoličanstvom nad komunizmom v Španiji. Med drugim pravi to pismo tole: »Katoličani vidijo v Franciji zmagi zmagajočega krščanstva nad novim barbarstvom. Vsi dobri Italijani vedo, da so se v Španiji sestali vsi najslabši zastopniki temnih režimov, ki poskušajo zadnji naskok proti granitni ekali krščanske civilizacije, ki ima središče svoje razširjanja in izžarevanja v večnem Rimu, se-dežu vikarja Kristusovega...« »Katoličani si ne moremo prikrivati, da so bili tisti, ki so doprineeli odličnem deležu krvi in znoj za Kristusovo zmagajo v Španiji, za odrešitev od rdečih podjarm-ljeni pokrajini, za osvoboditev oskrnutih cerkva, za povratek tlačanskega ljudstva k Bogu in za njegovo svobodo, naši vrli legionarji...« »Molimo, da zmagajo rdeči, omika, vera nad boljševizmom kao-geom, nad rdečim barbarstvom, nad zanikanjem vsake nadnaravne misli!«

2500 slovenskih deklet

je izgubilo v Trstu z novim letom službo pri raznih judovskih družinah, ker je stopila v veljavno uredbo, da morajo vse judovske družine od-sloviti svoje služkinje, ki niso Judinje. Pri cenitvi judovskega premoženja se ugotovilo, da so tržaški Judje zelo bogati ljudje in da je bilo zaradi tega pri njih zaposlenih veliko število služkinj, med njimi posebno mnogo iz Istre, Goriške in Krasa. Bile so še dosti dobro plačane in se niso kar nič pritoževale nad svojim zaslužkom. Zato pa jih je zdaj tem hujše zadel omenjena nova uredba, in jim bo bolj slabo šlo, dokler si ne poiščejo nove službe pri čisto italijanskim ali pri slovenskih družinah.

Mladinska vzgoja

Zdaj, ko Italija daje tujcem tolikšne ugodnosti, če pridejo na njena tla, se je tudi od Sloven-cov večina na lastne oči mogla prepričati, kakšno je prav za prav življenje v Italiji, ali boljše, ali pa slabše kot pri nas. Za časa bivanja v Italiji pa je tuju posebno padlo v oči, kako stroga je vzgoja današnje italijanske mladine. Tako je se-veda tudi z našo primorsko mladino, zaradi ka-tere hočemo našim bravcem povedati, kako jo vzgajajo od nežne mladosti do moške dobe. V zadnji številki »Istre« je nek srednješolec iz Pri-morske napisal tole:

Preden stopi mlček v osnovno šolo, je »figlio della lupa« (sin volkulje), od šestega leta dalje pa nosi v fašistični organizaciji ime »balilla«. Uni-forma, navajanje k vojaški disciplini, majhna puška in vojaške pesmi. Tako se začne. In v tem du-hu se nadaljuje. »Credere, obbedire, combattere!« Verjeti, pokoravati se, boriti se (za fašizem, domovino in Duceja). Iz sina volkulje nastane »balilla« (od 6 do 14 let), iz »balille« »avanguar-dist« (do 18 let), »giovane fascista« (do 21 le-ta), nato »fascista« (član P. N. F. — Partito na-zionale fascista). Preden nastopi fant vojaško slu-žbo, ima vsako soboto popoldne in ponekod tudi v nedeljo predpoldne takozvani tečaj »premilita-res, priprava k pravi vojaški službi. Ali telovad-nica ali ekserciranje. Strogo obvezno. Dolgi po-

hodi v kroju, s puško in ostalo vpremo. V šoli pa obvezen predmet — cultura militare. Potem vo-jška služba. Nato pa — namesto premilitare — postmilitare (do 32. leta)...

Vsa italijanska mladina do 21. leta je orga-nizirana v GIL (Gioventu italiana del littorio). Izjemo tvori le visokošolska mladina, ki je orga-nizirana v GUF-ih (Gruppo universitario fascista). Tako GIL kakor GUF sta neposredno podrejena stranki (P. N. F.).

Plemena v štirih barvah

Kmalu za Nemčijo so tudi Italijani načeli ju-dovske vprašanje in začeli čistiti italijansko ple-me. Pojavila se je v zvezi s tem potreba po posebnem časopisu, ki bi obravnaval predvsem judovska vprašanja, in sicer ne zaradi zaščite judov, pač pa z namenom, da jim pove, da zanje v Italiji ni prostora. V Rimu je bil ustanovljen tak list pod imenom »Difesa della razza«, ali kakor bi se po naše reklo — »Plemenska zaščita«. Veak mesc izide dvakrat. Med primorskimi Slovenci je vzbudil ta časopis še prav posebno pozornost s svojo prvo letošnjo številko, ko je na prvi strani objavil karto, ki kaže ozemlje okoli Sredozemskega morja po plemenski pripadnosti. Na karti so štiri barve, ki pomenijo razna plemena. Bela bar-va, a katero je označena vsa Italija, Korzika, juž-na Švica, vzhodni del južne Francije, na vzhodu pa naša Notranjska, Goriški Kotar, Hrvaško Pri-morje in Dalmacija, pomeni ozemlje, na katerem živi čisto italijansko pleme omenjeno zastopano. Sem spada poleg Tunizije, Libije in Južne Francije tu-di precej širok pas pod Velebitom. Temnosiva barva pomeni kraje, kjer je le nekaj pripadnikov italijanske rase, vse ostalo ozemlje pa je črno po-barvano.

Zaradi tihotapstva

deviz, dragih kovin in kamnov so zadnje čase — kar je čisto razumljivo — zelo poostri obmejno nadzorstvo nad potniki Italijani in tuji, ki name-

Filmi, ki jih velja videti... ali ne videti

»Robin Hood« (Kino Mattea). Kertesz je doblim pomožnim režiserjem Keighleyjem ustvaril po anglosaških pripovednih motivih o legendarnem branitelju zatiranih, Robinu Hoodu, film, ki povsod po svetu žanje velike uspehe in polni dvorane. Ogromen zunanji aparat in velikopotezne gradnje, tehnikolorna obdelava po najboljših doslej dognanih postopkih, odlični operaterji, skrbna proučitev zgodovinskega vzdušja in njegovih podrobnosti, mojstrska Korngoldova muzikalna spremljava, ki podčrta važne prizore, dobro izbrani statisti in v prvi vrsti sijajno pogojeni inter-preti glavnih vlog — v tem leži material, ki je dal njuni režiji monumentalno podlago. Kertesz je oživil pripravi o Robinu s takim dramatičnim tempom, da gledalca niti za hip ne pusti razmišljati o verjetnosti ali možnosti posameznega dogodka. Vedno novi heroični akcenti tudi v tem filmu stopnjujejo nezadržno deročo, čudovito burnost, katero je Kertesz že od nekdaj znal vtisniti v epopej, ki so mu jih zlasti Warner Bro-ters radi poverjali. Dogodki teko tako naglo, slike te vsega vemo in priklenejo tako močno, da pozabiš tudi na dokaj preprosto nametane, tu pa tam celo naivne dialoge. Čas viharne junastve, spletk, nasilja, krivic, sijaja in bede vstaja pred gledalcem v vedno veličastnejše in silnice pre-pričljivi podobi. Kertesz v svojem zagonu pri »Robinu Hoodu« ni našel časa za filozofiranje, brez skespe je prijel in oblikoval legendarno iz-ročilo v močne, žive slike dogodkov, ki jih je pod-netil z neugnanim ognjem kipečega temperamen-ta. Ta bogato in urno rastoči niz prizorov je po-doben junakemu diru — in nekaj muzikalnega je v njem. Človeku se nehoče kot asociacija vrine v misel Lisztova rapsodija; zdi se, da ta prav posebni element sploh očitujejo več ali manj le specifično madžarski umetniki. Igralci, kakr-šen je Errol Flynn, so v vlogah, kot je Robinova, prav zares nenadomestljivi. Sijajnejšega Robin-a si težko mislimo. Njegova kreacija ostane nepo-zabna. Ljubkejši in primernejši od lady Marian, kakor jo je ustvarila Olivia de Havilland, bi tudi ne mogli najti. Čudovito se ujemata doslej v sled-njem filmu Flynn in Havillandova. Prav dober je Rathbone kot sir Guy Gisbourneški, Claude kot Scarlett in Knowles kot Much.

»Robin Hood« bo tudi v Ljubljani doživel mo-goben obisk. Je že tako. Vsega naglega napredka in »prosvetljenosti«, s katerima je možgano hlast-no pretrpila tehnika, sree ni moglo na mah pre-nesti in usvojiti. Še si — konservativnejše in tra-dicijske zvestejše — želi čudovitih, velikih dogo-dkov, donečega rožljanja iz burnih časov, junastve in viteštve, ostre meje med dobrim in zlim, pla-čila za krivico in nagrade pravičnemu ter lepe, srečne, snežnobe leubezni. Sree je tudi v tem prozaičnem času ostalo širokim množicam še ved-no k romantičnemu nagnjeno. Zato bodo ljudje nemara še prav do časa, ko bo svet za vselej iz-ginil v žveplu in dimu, hodili gledat svoje junake »Robine Hooda«.

»Roxcy« (Kino Union). Operetna zadevica, ki jo je vredno pogledati. Kup dobrih igralcev, kakor so temperamentna Barsonyjeva, Rakyjeva, Hans Holt, Halmay in drugi manj vidni, ki so vselej na mestu, solidni zunanji učinki (revija, zgradbe, prikupna Abrahamova glasba) in odlična Vaszary-jeva režija, ki v obravnavanju poteka dogodkov kaže izborni smisel za zlato pravice »vsega po šeepec, pa nikjer preveč« — vse to bo občinstvo prav priščno sprejelo. Iznajdljivi libretist Berke-fy je eden redkih duhovitih mož v svoji stroki. Preokreti, originalno vpejane nove situacije, pre-brisane domislje in gladek, hudomušen dialog — vse to je kaj simpatično, dasi bo ljubljanskemu občinstvu nemara vendarle za spoznanje manj všeč, ker ne bo moglo vsaj od časa do časa iz-bruhniti v urnebesne krolehot, česar je navajeno od nekdanjih v Ljubljani tako pogostih nemških »komedij« in njihovih kmečko preprostih »viceve«.

Programi Radio Ljubljana

Ponedeljek, 30. januarja: 12 Zvoki iz Češke (pl.) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.30 Opoldanski kon-cert Radijskega orkestra — 14 Napovedi — 15 Zdrav-niška ura: Mladeničem in mladenkam na pot (dr. A. Breclj) — 15.30 B. Smetana: Valensteinov tabor, suita (plošče) — 16.40 Umetnostni spomeniki na Stajarskem: Sladka gora (g. dr. Fr. Stele) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Zanimivosti — 20 Sentimen-talni in veseli napovi. Poje g. Drago Zagar, ura Ra-dijski orkester — 21.10 Komorni trio (g. dr. Fr. Orni-kova, g. C. Seidbauer, g. M. Lipovšek) — 22 Napoved, poročila — 22.15 Za zabavo in za ples (plošče).

Torek, 31. januarja: 11 Soljska ura: Nekatero zani-mivosti Belgrada (g. Vinko Rupnik) — 12 Simfonični orkester iz Filadelfije (plošče) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.30 Koncert na dveh harmonikah (brata Goloba) — 14 Napovedi — 15 Pest: s porodi, igra Ra-dijski orkester — 16.40 Problem malega naroda (g. dr. Fr. Veber) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Dvest minut zabave — 20 Za dobro voljo (plošče) — 20.15 Ivo Sorli: Dve zgodbi o Tolmihovcih: a) Zgodba o trdovratnosti in trmoglavosti; b) Janer Trpin (iz-vajajo člani Nar. gled.) — 21.30 Iz Leharjevega bo-gastva (Radijski orkester) — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Iz Leharjevega bogastva (nadaljevanje), igra Radijski orkester.

ravajo prestopiti italijansko mejo. To so gotovo opazili tudi vsi tisti, ki so od nas zadnje čase po-tovali v Italijo in nazaj. Dosti bolj natančno je preiskava pri ženskah kot pa pri moških, ker so italijanske obmejne oblasti dognale, da se poseb-no ženske v veliki meri bavijo s tihotapstvom de-narja in raznih dragocenosti. Zato imajo posebno ženske uslužbenke, ki so v ta namen postavljene na obmejni postajah, prav precej posla. Italian-ski državljani zadnje čase dobe potne liste za po-tovanje čez mejo le v izjemnih primerih, če na primer dokažejo, da je kak član njihove družine v tujini na smrt bolan ali pa če gre do pogrebu.

VZAJEMNA POSOJILNICA

REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO

V LJUBLJANI, MIKLOŠIČEVA CESTA 7

POLEG HOTELA UNION

nudi za vse vloge popolno varnost in obrestuje nove vloge po
4% do 5% po dogovoru

Poslužite se varčevalnega krožka! **Zahtevajte prospekt!**

Posojilnica daje kratkoročna posojila

Veleslalom ZFO na črnem vrhu

Današnje tekme triglavskega krožka Zveze fantovskih odsekov so bile prav za prav le uvod v nedeljsko prvenstvo Zveze fantovskih odsekov. Že ta uvod v tekme je pokazal, da bo prvenstvo ZFO prihodnje nedeljo izredno zanimivo in napeto.

Zal, do danes niso bili na startu vsi tekmovalci, ki bi prišli v pošte. Oba odlična tekmovalca Zvan Alojz in Znidar Emil sta davi odšla pod vodstvom dr. Koudelke in Kleina Bruna in Koblarja Stanka v Cortino d'Ampezzo. Tudi prihodnje nedeljo pri tekmah za prvenstvo Zveze fantovskih odsekov ne bodo mogli nastopiti vsi tekmovalci.

Za današnje prvenstvo je nastopilo na Črnem vrhu 26 seniorjev in prav toliko juniorjev. Proga je bila za oboje enaka. Start za tekme je bil na Španovem vrhu. Proga je vodila mimo koče ASK Gorenjca do Černetove koče, kjer je bil cilj. Dolga je bila kakih 1700 m, višinska razlika je bila 220 m. Tekmovalci so morali prevoziti 24 vrat. Izidi pri seniorjih so bili:

1. Baš Davorin (Jesenice) 2:35.6; 2. Polajnar Cvetko (Hrušica) 2:44; 3. Ogriz Viko (Jesenice) 2:46; 4. Zalokar Franc (Hrušica) 2:54.6; 5. Košir Jože (Jesenice) 2:55.

Izven konkurence je bil najboljši Miceli Marjan (Bratstvo) 2:10.5.

Gradjanski : Hajduk 1 : 1

Surovo obračunavanje med igralci in med navijači — Policija izpraznila igrišče pri stanju tekme 1:1

Zagreb, 29. januarja.

Danes je bila tukaj odigrana revanšna tekma v tekmovalstvu za zimski pokal med Gradjanskim in Hajdukom. Ker je prva tekma prejšnje nedelje v Splitu končala neodločeno 1:1, premoči Hajduka, je vladalo za današnjo tekmo ogromno zanimanje. Tako se je zbralo že precej pred pričetkom tekme na igrišču okoli 6000 ljudi. Najglasnejši sta bili dve skupini: splitski navijači, od katerih je ena kibuvala na višini svoje veliko klubsko zastavo. Obe moštvi sta se prečestavili v svojih najmočnejših postavah, le Gradjanski je postavil mesto Lešnika, ki v zadnjih igral. ni pokazal posebne umetnosti, odličnega Antokovića.

V prvem polčasu je bila igra zelo živahna in start obojih zelo oster. V 6. minuti drugega polčasa je bila tekma na vsej športni višini. Obe moštvi sta igrali tipični »W«-sistem. Hajduk nekoliko obramben z globoko nazaj potegnutimi zvezami, Gradjanski pa vrecej odprt. Hajduk je povečini prodiral po svojih krilih Urišiću in Alujeviću ter po izvrstnem srednjem napadalcu Joži Matošiću. Gradjanski je večkrat privedel žogo do nasprotnikovih vrat in je igral igro kratkih pasov, pri čemer je sodeloval ves napad pod vodstvom Wiffa. Prvih deset minut ni bilo udarca na gol. Hajduk je začel z nevarnimi prodori v 14. minuti in je takoj zatem že zabil prvi gol. Mlajši Matošić je udaril z nogo v smeri proti levemu kotu, med potjo pa se je žoga zadela v nogo starejšemu Matošiću ter zavila točno v desni spodnji kot mimo presenečenega Glaserja. 1:0 za Hajduka. Zatem je bila cela vrsta novih napadov na obeh straneh, a so vsi končali bodisi pri vratarju ali pa v avtu.

Vse drugačna je bila igra v drugem polčasu. Obe moštvi sta začeli igrati zelo surovo. Gradjanski je zaigral približno tako kot zadnjič v Ljubljani. Ker Dalmatinci niso ravno znani kot ovce, so enako surovo odgovorili. Glavna krivda za to pa je po splošnem priznanju na sodniku Podubskem, ki je tekmo sodil v prvem polčasu še objektivno, v drugem polčasu pa je očitno navijal za Gradjanskega. Prisodil je precej ostra strela proti Hajduku, katerega je sledil v 14. minuti gol za Gradjanskega. Po neprestanih napadih Gradjanskega in zelo ostri obrambi Hajduka je namreč levo krilo Zalat potisnil iz gneče pred Hajdukovi vrati z glavo žogo v gol — 1:1.

Ze so sledili prizori, ki jih je v Jugoslaviji možno videti menda samo v Zagrebu. Igralci so postajali čedalje bolj eurovi, sodnik pa je igro izgubil čisto iz rok. Vrhunec je bil dosežen v 28. minuti, ko je Joža Matošić odgovoril na Hüglav fant z bro, tako da je Hügl padel. Zatem je nastal na igrišču pretep med igralci, pri katerem je skupil tudi Kokotović. Dva so odnesli reševalci z igrišča. Pretep se je ponovil potem še med gledalci, ki so začeli poravnati račune med seboj, dokler ni nastopila z dvema močnima četama na konjih policija ter razgnala množico z igrišča. Pri tem je bil težko poškodovan neki mladenič, ki je padel pod konjska kopita. Tekma se ni mogla nadaljevati. Tako se je končala ta težko pričakovana tekma med brati Hrvati s pretepom.

Slavija (S.) : Concordia (Z.) 2:0

Ljubljana, 29. januarja.

Tu se je odigrala danes revanšna nogometna tekma v tekmovalstvu za zimski pokal. Kljub temu, da je bila Slavija favorit, ker je v Zagrebu preteklo nedeljo igrala neodločeno, se je nabralo na igrišču okoli 2500 gledalcev. Mnogo ljudi pa je bilo tudi zunaj igrišča na pobojih.

Concordia je zaigrala dobro v prvem polčasu. Njena obramba je delala naravnost čudeže in napad Slavije nikakor ni mogel prodreti do njenih vrat. Concordia je imela v prvem polčasu več od igre kot pa Slavija in je v 26. minuti celo zabil gol, ki ga pa sodnik ni priznal.

V drugem polčasu so bili igralci Concordie videti precej utrujeni zaradi široke igre v prvem polčasu. Vodstvo so prepustili Slaviji, ki je igrala skoraj ves drugi polčas na strani nasprotnikov. V 15. minuti je padel prvi gol za Slavijo. V 25. minuti spet Rajlić poda Šalipuri, ta pa strelja ponovno neubranljivo v gol. Sledilo je še nekaj napadov, ki jih je izvedla Concordia, a končni rezultat se ni več spremenil.

S to igro si je Slavija priborila vstop v polfinalno tekmovalstvo pokalnega prvenstva in se bo srečala še z zmagovalcem iz zagrebske tekme Hajduk : Gradjanski, če bo ta igra sploh kdaj končana, sicer pa pride takoj v finale z belgradskim zmagovalcem.

Jugoslavija : BASK 2:1 (2:0)

Belgrad, 29. januarja.

Na igrišču BSK-a so se danes nadaljevale tekme za zimski pokal. Ker je preteklo nedeljo jugoslavija zmagala nad Baskom z enim golom razlike, je bilo za današnjo tekmo precej zanimanja, ker je Bask še vedno imel upanje, da se pribori do polfinalnih tekem.

V konkurenci je vozil tudi Praček Ciril, ki pa je imel to pot emolo — menda prvič v življenju. Kajti nikdar se še ni zgodilo, da bi bil Praček zgrešil vrata, kakor to pot. Dosegel pa je najboljši čas 44.4.

Veliko lepša slika pa se nam je nudila ob tekmovalstvu juniorjev, ki so tekli pa isti progi. Startalo je prav toliko tekmovalcev kot pri seniorjih, le s to razliko, da so bili juniorji mnogo boljši kot pa seniorji. V naših juniorjih za tekmovalstvo v alpski kombinaciji imamo tako dober naraščaj kot si ga le moremo želeli. Vsi trije jesejni smučarski klubi, ki organizirajo mladino za smučanje, zlasti ASK Gorenje, imajo v svojih vrstah odlične tekmovalce. Tako se je danes zgodilo, da je na isti progi zaostal junior Spec Ivan iz Jesenice komaj za 4 sekunde za Pračkovim časom. Uspeh je izreden, da skoraj neverjeten. Prav tako dobri pa so rezultati drugih juniorjev, kot Bertonec Jozeta in ostalih.

Juniorji so se zvrstili takole: 1. Spec Ivan (Jesenice) 1:48; 2. Bertonec Jozeta (Jesenice) 2:03.3; 3. Ravnikar Rado (Jesenice) 2:29.5; 4. Torkar Rado (Jesenice) 2:40; 5. Miceli Leon (Jesenice) 2:42.9; 6. Kovač Zvonko (Jesenice) 2:57.8; 7. Stare Marjan (Jesenice) 3:08; 8. Kovač Franc (Jesenice) 3:03.6.

Izven konkurence pa je bil najboljši Kapus Karel, član Bratstva iz Jesenice. Njegov čas je 2:19.

Tekma se je začela ob 13 in jo je gledalo 2500 ljudi. Vreme je bilo lepo. Igra je bila od začetka do kraja zelo lepa, napeta in ostra, polna razburljivih trenutkov. Že takoj v začetku se je pokazalo, da je Jugoslavija boljše moštvo in da je zaslužila zmago, čeprav je bila igra navidez precej enakovredna. Jugoslavija je pokazala več skupnosti in odločnosti pred golom, česar smo posebno pogrešali pri Basku, ki je pred nasprotnikovimi vrati marsikaj zapackal. V začetku je kazalo, da bo Bask izločil svojega nasprotnika od nadaljnjega tekmovalstva, ker je v 11. minuti Lah poslal žogo v mrežo in s tem izenačil rezultat. Rezultat je bil v tem trenutku 2:2 (z nedeljsko tekmo skupno). Tudi Jugoslavija se je tega dobro zavedala in je začela igrati z vso silo. V 25. in 44. minuti se ji je posrečilo zabiti dva gola.

V drugem polčasu je živahnost tekme nekoliko popustila. Obe moštvi sta imeli mnogo prilik, da popravita izid, a je ves trud ostal brezuspešen. Jugoslavija je sicer imela od tekme nekaj več zaradi odlične obrambe, a je vendar končni rezultat ostal le 2:1 za Jugoslavijo.

BSK : Jedinstvo 3:0 (1:0)

Belgrad, 29. januarja.

Takoj po tekmi Jugoslavija : Bask se je začela druga tekma med BSK-om in Jedinstvom. Ta igra je v živahnosti sicer nekoliko zaostajala za prvo, v tehničnem oziru pa je bila na višji stopnji. Jedinstvo je energično začelo in izsililo nekaj kotov proti nasprotniku. V trenutku, ko je vse pričakovalo gol Jedinstva, je BSK nenadno izvedel zelo nevaran napad po desnem krilu Dragičeviću, ki je ostro streljal proti nasprotnikovim vratom. Žoga je verjetno odletela v avt, toda branilec Vukčević jo je tako nesrečno odbil, da je zletela naravnost v gol. Usoda Jedinstva je bila s tem tako rekoč zapečatena. Igralci so postajali čedalje bolj nervozni, igralci BSK-a pa so prevzeli iniciativo v svoje roke. Premoček BSK-a je postala vedno očitnejša in se je še povečala v drugem polčasu, ko je to moštvo na polju odločno prevladovalo.

V 10. minuti drugega polčasa je Dragičević povisil razmerje na 2:0, v 31. minuti drugega polčasa pa Moša Marjanović, ki je bil danes zelo uspešen, na 3:0. Zmaga BSK je bila zaslužena in bi bila lahko še večja. Najboljši mož je bil internacionalc Moša Marjanović.

Slovenski lahkootletci so stožer vsake jugoslovanske reprezentance

Z občnega zbora slovenske lahkootletske podzveze

Ljubljana, 29. januarja.

Predsednik naše lahkootletke podzveze, geometer g. Černe je prišel zbor ob pol desetih dopoldne, ko so v posvetovalno dvorano v hotelu Metropolu prišli še delegatje iz Maribora in Celja. Pozdravil je najprej vse prisotne, nato pa se je pričela verifikacijska debata o volilni upravičenosti, ki jo imajo posamezni klubi s svojimi polnomočji. Navzoče so bile po svojih zastopnikih tri četrtine vseh slovenskih lahkootletskih klubov (18 klubov od skupnih 24-ih).

Po debati je podal tajništvo poročilo g. Danila Sanein. Bil je v svojih izjavah zelo izrpen, natančen in pregleden. Slovenska lahkootletska podzveza je v preteklem letu opravila ogromno delo in si priborila velike zasluge z razširjenjem lahkootletkega gibanja po vsej Sloveniji. Zdaj ima naša podzveza 24 klubov, žeteli pa bi bilo, da bi jih imela 38 do 40, tako da bi vsa slovenska mesta, pa tudi vsi večji kraji gojili to prelepo športno disciplino. Podzveza je od ministrstva za telesno vzgojo dobila podpore, za kar je zelo hvaležna; žeteli pa bi bilo, da bi v bodoče te podpore prihajale pravočasno in ne šele po dogodkih na zeleni trati. Z zvezo je bila podzveza ves čas v korektnih odnosih, le z izjemo vprašanja o Kotnikovi verifikaciji za Concordijo (po našem mnenju je bil svoječasni sklep skupščine o tej zadevi izigran). Slovenska lahka atletika je v preteklem letu počela ogromne in sijajne uspehe zlasti pri Balkanskih igrah, kjer so njeni odlični atleti uspešno nosili skoraj vse breme zlasti pri tekih. Posebej je treba pohvaliti atletke Gorška, Pleterska, Krevsa, Martinija, Zgura in Bručana. Njeni lahkootletci so osvojili državno prvenstvo v crosscountryju, osvojili pa so tudi večino mest v državnem prvenstvu za poedince (obe prireditvi sta bili na stadionu). Poseben uspeh pa je dosegla podzveza na matchu Dravska banovina : Juliska Benečija, kjer je njeno moštvo zmagalo (v Ljubljani) nad odličnimi italijanskimi lahkootletci. Do dvoboja z Zagrebom ni prišlo, ker so Hrvatje pokazali premajhno agilnost in iniciativnost. (V oklepaju: zagrebska Concordia ponuja na široka usta dvoboj Primorja, kar pa po zadnjih stvareh in izkušnjah z zagrebsko fairnesso, ki jih je klub moral doživeti, ne prihaja več v poštev;

Ženski smuški tečaj na Pokljuki

Pokljuka, 29. januarja.

Danes je bil zaključen na Pokljuki v športnem hotelu smučarskega kluba Ljubljane ženski tečaj za alpsko kombinacijo, ki ga je priredilo ministrstvo za telesno vzgojo. Tečaj sta odlično vodila slovenska tekmovalca Frank Čarman in Tone Dečman. Tečaj, ki je spoznal potekel v dežju in megli, je prinesel zelo lepe uspehe. Vztrajnost tečajnic, ki so dnevno po sedem ur trenirale, se je zlasti pokazal v soboto in danes, ko so imele svoj zaključni nastop.

V soboto popoldne je bil smuk s planine Lipanec od prvega plaza mimo koče do podkoče v prvi dolini. Proga za smuk je bila dolga 1200 m, višinska razlika pa je bila 300 m. Uspehi so bili naslednji:

1. Stolzer Pavlina (Skala) 2:10. 2. Dr. Popović - Dedijer Olga (Belgrad) 2:13. 3. Čop Vida (Jesenice) 2:18. 4. Čajič-Jenč Danica (Zagreb) 2:23.

Skupno je nastopilo 12 tekmovalk. Vse tekmovalke so dosegle zelo dobre čase, le Praček Alojziji, sestri našega najboljšega alpskega tekmovalca, se je pripetila nesreča. Na progi je nerodno padla in se ni plasirala.

Danes dopoldne pa je bil na travniku za športnim hotelom tek skozi vrata za ženske. V tem teku so tečajnice pokazale neverjetno veliko spretnost.

1. Praček Alojzija (Jesenice) 1:40.3 (50.3). 2. Weismann Zlata (Zagreb) 1:42. 3. Tausig Vida (Ljubljana) 1:43. 4. Urbar Ančka (Jesenice) 1:44. 5. Dr. Popović-Dedijer Olga 1:45.50. 6. Stolzer Pavlina (Skala) 1:51.5. 7. Čop Sida (Jesenice) 1:53. 8. Čajič-Jenč Danica (Zagreb) 1:54.

V primer, kako dobre uspehe so dosegle ženske v današnjem slalomu, navajamo, da je znani tekmovalac Stopar Branko prevozil progo v 42 sekundah, dočim je od žensk dosegla najboljši čas Stolzer Danica s 47 sekundami.

Celotni rezultati v alpski kombinaciji so naslednji:

1. Stolzer Pavlina 98.98 točk. 2. Dr. Popović-Dedijer Olga 98.11. 3. Čop Sida 95.77. 4. Čajič-Jenč Danica 93.56. 5. Weismann Zlata 93.05.

Mednarodni teden v Ga-Pa

Smuška tekmovalstva v Garmisch-Partenkirchenu prihajajo že vzključno fazo. Ob prisotnosti državnega športnega vodje von Tschammer und Ortens sta v smuku zmagala Christel Cranz in Willy Walch. Podrobni rezultati:

Smuk za moške: 1) Willy Walch 4.45 2 des.; 2) Harro Cranz (20 m pred ciljem padel in izgubil 10 sek.) 4.55 2 des.; 3) Pfeiffer 4.56 1 deset.; 4) Hansson (Švedska) 4.57; 5) Rudi Cranz 4.58 2 desetinki; 7) Schwab, 8) Agnel (Francija), 10) von Allmen (Švica), 11) Chieroni (Italija), 12) Burnett (Francija), 13) Berg (Norveška), za njimi pa še štirideset drugih, med katerimi je prav mnogo znanih imen.

Smuk za dame: 1) Christel Cranz 5 min. 1 sekundo; 2) Grassegger 5.11; 3) Hoferer 5.13; 4) Nilsson (Švedska), 5) Steuri (Švica) 5.21, in druge.

Slalom za dame: 1) Christel Cranz 2.9 9 desetink 2) Nilsson (Švedska) 2.13 2 des.; 3) Hoferer 2.13 7 des.; 4) Steuri (Švica) 2.30 8 des.

Tek na 18 km je prinesel veliko presenečenje. Zmagal je pred Norvežani Italijan Demetz.

Rezultati: 1) Demetz (Italija) 56.25, 2) Janpazon (Italija) 57.92, 3) Compagnoni Ar. (Italija) 57.48, 4) Compagnoni Sev. (Italija) 58.38. Prvi štirje so torej Italijani. Na peto mesto se je časom 58 min. in 54 sek. vsidral šele prvi Nemec, sudetski smučar Berauer. Odlični Norvežan Brodahl je bil še šest s časom 59 min. in 27. sek.

Vremensko poročilo

Bohinj, »Zlatorog«, 530 m: —4, delno oblačno, 15 centimetrov snega, osršenjen;
Dom na Komni, 1520 m: —5, delno oblačno, 195 centimetrov snega, pršič;
Dom na Voglu, 1540 m: —4, delno oblačno, 190 cm snega, pršič;
Gorjše, 1000 m: —7, oblačno, 50 cm snega, pršič;
Pokljuka, 1300 m: —3, delno oblačno, 90 cm snega.

Teniška senzacija v Parizu

Pariz, 28. januarja.

Menzel in Henkel sta po vrsti odpravila vse svoje nasprotnike. V četrtini finala je Menzel premagal Rouxa s 6:3, 6:3, 6:4. Henkel pa je odpravil Fereta s 6:4, 6:4, 6:3. Damski finale bo igrala Pannetierjeva, ki je premagala Simonovo s 6:1, 6:0 z zmagovalko polfinalne tekme Hallf-Wheeler. V mešanem doubleu sta Barbier-Bowden premagala dvojico Simon-Catteau s 4:6, 6:3, 6:2. V moški polfinalne so se plasirali Henkel-Pelizza in Menzel-Bowden.

Pariz, 29. januarja.

Včeraj zvečer je Francoz Pellizza potolkel v Parizu Nemca Henkla v štirih setih, Nemec Menzel pa je v treh setih gladko premagal Bowdena.

Danes je prišlo v Parizu do velike senzacije. Pellizza je v finalu postal teniški prvak Francije za pokrita igrišča. Premagal je še zadnjo zapreko — Menzla, gladko v treh setih — 6:2, 6:2, 6:1!

Francija ima zdaj dva odlična igralca, Bolellija in Pellizzaja, ki bosta letos v evropskem tenisu po vsem videzu še imela izredno besedo.

Zadnje športne vesti iz sveta

Današnja meddržavna tekma med Nemčijo in Belgijo je bila odigrana v Bruslju v precej slabem vremenu pred 48.000 gledalci. Igra je bila burna, dobili so jo Nemci s 4:1.

Mednarodni hokejski turnir na Rieserseju. V tretji rundi za mednarodno prvenstvo Rieserseja so danes zmagali Švedi nad EC Riesersejem s 3:1. Švedi so bili ves čas v premoči.

V Cortini d'Ampezzo je bil danes drugi dan tekem za svetovno prvenstvo v bobsleighu. Zmagala je Švica pred Anglijo in Belgijo. Vodi po drugem dnevu Anglija pred Nemčijo I. in Nemčijo II.

V polfinalni tekmi za avstralsko teniško prvenstvo je danes v Melbourneju premagal Bromvich Mac Gratha s 6:0, 6:3 in 6:4. Crawford pa je eliminiral Quista s 6:4, 3:6, 6:2, 6:3.

V Garmisch-Partenkirchenu so bili danes specialni skoki, v katerih je zmagal Norvežan Myrha s 224 točkami. Skupno z Bradlom sta postavila nov rekord na olimpijski skakalnici s 87imi metri. Na tretje mesto se je plasiral Norvežan Sörensen. »Daily Mirror« poroča, da se bo Joe Louis pomiril s Tommyjem Galentom 29. junija.

Rezultati francoskega nogometnega prvenstva: Prva divizija: Sete : Metz 6:3, SA. Etienne : Cannes 2:1, Roubaix : Lille 0:0, Fives : Antibes 4:1, Olympique : Lens 2:0, C. Pariz : Havre 3:0, Rouen : Excelsior 2:2, Sochaux : Strassbourg 2:0. — Druga divizija: Reims : Montpellier 3:0, Nice : Rennes 8:2, Redstar : Troyes 4:2, Longvay : Toulouse 3:0, Boulogne : Colmar 5:2, Nancy : Valenciennes 1:0, Girondins : Mulhouse 2:2, Ales : Dunkerque 2:2, Arras : Charleville 1:1, Hautmont : Dieppe 2:2.

Današnji izidi v italijanski prvi diviziji so naslednji:

Livorno : Bari 3:0, Ambrosiana : Lacia 2:1, Novara : Napoli 0:0, Roma : Milan 1:0, Liguria : Modena 1:0, Juventus : Lucerne 1:1, Triestina : Torino 3:1.

Po današnjih izidih vodita v italijanski 1. diviziji Liguria in Bologna, vsaka s 24 točkami. Milan in Triestina sta na predzadnjem mestu z 11, Modena z desetimi točkami pa na zadnjem mestu. Triestina se je maščevala za svoj nedeljski poraz in se pomaknila za mestce višje.

Buren občni zbor nogometne zveze

Belgrad, 29. januarja. m. Danes dopoldne je bil pod predsedstvom dr. Andrijevića v tukajšnji Delavski zbornici občni zbor Jugoslovanske nogometne zveze, ki se je začel z branjem blagajniškega poročila. Takoj zatem je zastopnik Haška protestiral zaradi neizplačila ostanka 12.500 din, ki je bil podeljen svojčas Hašku kot pomoč za popravilo pogorele tribune. Hašk je od 25.000 din prejel samo polovico. Občni zbor je sklenil, da se mora Hašku ostanek izplačati.

Na občnem zboru je bilo zastopanih od 684 klubov 639. Od 639 izročenih polnomočij jih je občni zbor verifikiral 633. Slovenske klube zastopa na občnem zboru dr. Janko Köstl s 44 polnomočij, SK Kranj je poslal svojega delegata, Hermes pa je polnomočje izročil Zvezi železničarskih klubov. Po verifikaciji polnomočij so bile volitve nove uprave, ki ji je ostal na čelu še dalje dr. Andrijević. Za drugega predsednika je bil izvoljen Slovenec major Vizjak, za člana zvezne uprave pa dr. Köstl; za informacijskega tajnika pa Kika Popović, bivši zvezin kapitan.

Občni zbor je bil nato prekinjen in se je nadaljeval okoli 5 popoldne.

Najprej so bili stavljeni predlogi za reorganizacijo zveze, nato pa so govorili zastopniki zagrebske nogometne podzveze gg. Kraljević, Simić in Kovač. Zadnji govornik je predlagal, naj občni zbor sprejme v načelu predlog zagrebske podzveze, o katerem pa naj sklepa izredni občni zbor, ki bi bil v določenem času.

Zagrebanom je odgovoril zastopnik iz Niša Zefirović, ki je dejal, da so vse te zahteve od strani Zagrebanov stavljene iz političnih razlogov. Zagrebanom so na te očitke ostro protestirali. Govoril je nato zastopnik iz Skoplja Trivunac zelo pomirljivo ter je izjavil, da so zahteve Zagrebanov od neke mere čisto razumljive. Dejal je, da je krivično pripisovati takšnim zahtevam politično ozadije, ker so te zahteve samo materialnega značaja. Predlagal je, naj skupščina vpoštevaj vsaj delna zagrebske predloge.

Za njim je govoril zastopnik slovenskih klubov dr. Köstl, ki je predlagal, da se z ozirom na to, ker imajo vsi delegati vezane mandate ter ne morejo sklepati o postavljenih predlogih, vsi ti predlogi odstopijo posebnemu odboru, ki jih bo podrobno preštudiral ter stavi enoten predlog, ki bo spremljiv.

Izjavil je, da slovenski klubi stoji na stališču, da je treba reorganizirati športne ustanove ter jim treba dati širšo samopravo, zlasti v finančnem in upravnem oziru.

Po govoru dr. Köstla je govoril inž. Raka Milutovac, ki je s svojim temperamentnim govorom zelo razburil zagrebske zastopnike. Ti so proti njegovim očitkom ostro protestirali, ker pa Milutovac ni nehal, so v znak protesta zapustili občni zbor.

Ko to poročamo, jih navzočni skušajo na vsak način še pridržati.

Popravljen »Slovenec« je v včerajšnji številki prinesel razsodbo celjskega sodišča o litoponski aferi. Tiskarski skrat pa je zvišal kazen g. Miloševića kar za 5 mesecev. Pravilno se glasi stavek: »Milošević je bil obsojen po § 314. k. z. na 3 mesece zapora ...« Bralci naj pomoto opuste.